

Matica hrvatska

O Matici hrvatskoj
 Novosti
 Učlanite se
 Odjeli
 Ogranci
 Društva prijatelja i partneri
 Kontakt

Izdavaštvo

Knjige
 Vijenac
 Kolo
 Hrvatska revija
 Prirodoslovlje
 Elektroničke knjige

Zbivanja

Najave
 Izvješća
 Mladi glazbenici
 Filozofska škola
 Komunikološka škola
 Medijski susreti
 Knjižara
 Galerija

EU Projekt

Uključiva kultura - potpora socijalnoj inkluziji kroz kulturu putem Vijenca inkluzija

Pretraži

Europska unija
 Zajedno do fondova EU

Vijenac 758**Književnost**

UZ 140. OBLJETNICU ROĐENJA FRANZA KAFKE
 (PRAG, 3. VII. 1883–BEČ, 3. VI. 1924):
 KOMPENDIJ uz BRILJANTNI KNJIŽEVNI OPUS

Dnevnici pale tu vatru

Piše LUCIJA BUTKOVIĆ

*Dnevnik*e Franza Kafke objavila je nakladnička kuća TIM press prošle godine u prijevodu filozofkinje i profesorice na Katedri za estetiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu Nadežde Čačinović i pod uredničkom palicom Dijane Bahtijari. Ovaj pozamašan rukopis – u dva sveska i na petstotinjak stranica – lijepo nadopunjava Kafkin opus te predstavlja specifikum dnevnikaškog žanra. Riječ je, naime, o tekstu koji pod diktatom naslova težimo čitati kao dnevnik, ali on, književnim tehnikama i kvalitetom, ovu formu nadilazi.

U tom smislu dobrodošao je uvod bilješka prevoditeljice: „u tekstu se dopuštaju ponavljanja, pogreške, nejasnoće, nelogičan kronološki slijed“, pa i izvorna, „neujednačena interpunkcija“. Navedeni momenti služe kao putokaz čitatelju, ali i gruba skica strukture: nelinearne i u srži literarne. *Dnevnic*i su, štoviše, montaža različitih formi i registara; tekst koji meandrira između faksije i fikcije, ostvarujući, u cjelini, ritam i atmosferu književnog odnosno rasutoga proznog teksta.

758 - 16. ožujka 2023. | Arhiva

- Naslovnica
- Druga stranica
- Naglasak
- Razgovor
- In memoriam
- Društvo
- Komentar
- Aktualno
- Kolumne
- Esej
- Reagiranja
- Književnost
- Tema
- Kazalište
- Likovna umjetnost
- Glazba
- Film
- Mozaik
- Reportaža
- Matica hrvatska
- Zadnja stranica

franz kafka DNEVNICI

SVEZAK 2.
1912–1914.

Izd. TIM press, Zagreb, 2022.

S njemačkoga prevela Nadežda Čačinović

Kronološki, Kafkin tekst obuhvaća razdoblje od četrnaest godina, izloženo na kraju teksta u glavnim točkama (ovdje se navode proizvoljno, s naglaskom na nekima od najdražih naslova čitateljice): putovanja s Maxom Brodom po Europi, poznanstvo s Felice Bauer, i nastanak kulturne *Preobrazbe* (1909–1912, razdoblje koji obuhvaća *Svezak 1*); objavljivanje Kafkine prve knjige, zbirke kratkih priča *Razmatranje*, objava, a zatim i prekid zaruka s Felice Bauer (1912–1914, doba *Sveska 2*); nastanak glasovitog *Procesa* i pripovijetke *U kažnjeničkoj koloniji*; tuberkuloza pluća i, naposljetku, smrt (1914–1924; *Svezak 3*, koji očekujemo u izdanju TIM Pressa). No, između *velikih stvari*, kao neka vrsta pozadinskog šuma, smjestio se život: Kafkin posao u banci, posjeti kazalištima i bordelima, strahovi i snovi, pisanje.

Upravo taj život uzima se kao povod za (auto)refleksiju – upornu, nervoznu misao koja bilježi frekvenciju svijeta, ali i vlastitog bića (a ono najčešće *titra* upravo na slabosti).

Navedena misao pritom se ostvaruje, ne tek kao bilješka nego, uglavnom, kao punokrvna književnost. Paradoksalno (i, sasvim sigurno, posve svjesno): dok svjedoči o blokadi pisanja, tekst se uspostavlja kao njezina suprotnost, kao otvorenost i uspjeh jezika:

„Gotovo nijedna riječ koju pišem ne pristaje uz drugu, čujem kako suglasnici limeno udaraju jedan o drugi, a samoglasnici uz to pjevaju kao izložbeni crnci. (...) Kad sjednem za pisać stol ne osjećam se bolje nego netko tko padne usred prometa na trgu Place de l'Opéra i slomi obje noge. Unatoč buci, sva kola prolaze šutke sa svih strana na sve strane, bol tog čovjeka uvodi više reda nego stražari, bol zbog koje on zatvara oči pa se trg i ulica isprazne, a kola se ne moraju okretati. Višak života ga boli, jer je sada zapreka za promet, no ni praznina nije manje strašna, jer oslobađa njegovu vlastitu bol.“

I dok se na ovom primjeru efekt postiže oštrom analogijom – u kojoj su podjednako zvučni pjesnička slika slova i metafora blokade kao fizičkog prijeloma / boli – drugdje, kao što je naznačeno u uvodnom dijelu, dojam se postiže nekim drugim sredstvima odnosno registrom. Pamtljive su, primjerice, naturalističke opservacije kazališta („svoje je krivo zacrvanjelo lice, naduto (...) okrenuo desno prema pozornici“), poetični imperativi („Suprotstavi se kiši, neka te željezne zrake prožimaju“) i jezivi zamci zapleta („Kao mala sablast nahrupilo je dijete iz posve tamnog hodnika“). Ono što bi se iz navedenog dalo zaključiti jest: Kafka-pripovjedač / Kafka-protagonist svijet promatra kroz jezik/pripovijest pa ga, tom logikom, u jezik/pripovijest i prevodi; u njihove brojne, fine i kompleksne varijante.

Montaža se u *Dnevnici*ma, dakako, odigrava i na planu forme; riječ je o nizu dužih i kraćih „klasičnijih“ dnevnčkih bilješki, analiza knjiga i predstava, pisama, prozanih fragmenata, kratkih priča i poglavlja iz romana, među ostalim. Zbog brze izmjene formi tekst je iznimno dinamičan. Fokus se neprestano mijenja, ali unutar prepoznatljive atmosfere. Tomu, dakako, pridonose momenti koje prevoditeljica Nadežda Čačinović spominje: posebno je zanimljivo ponavljanje/variranje jednog proznog fragmenta, čime se uspostavlja ritam, ali i fina linija, ljepilo između tekstova.

Pišući o Goetheovim dnevnicima, Kafka navodi: „Udaljenost već smireno drži taj život, dnevnic pale tu vatru“. Isto se može reći za njegove *Dnevnik*e, koji će u novom prijevodu potvrditi autorovo značenje i, sasvim sigurno, pobuditi interes šire publike.